

II. rész: A KERESZTÉNY HIT MEGVALLÁSA A HITVALLÁSOK

Hitvallási formulák:

Az apostoli hitvallás:

„**Hiszek egy Istenben mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében.**

Niceai-konstantinápolyi hitvallás:

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.

Az apostoli Egyház kezdettől fogva áthagyományozta hitét, rövid megfogalmazásokban, amely mértékül szolgált mindenki számára. Ennek formája és tartalma különösen az első két egyetemes zsinat a niceai (325) és a konstantinápolyi (381) zsinat munkája nyomán érte el mai formáját, s ez ma is közös a nyugati és a keleti egyházban. A hitnek, Jézus által adott „**örömhírnek**” ezt az összefoglalását nevezzük „**hitvallásnak**”, latin szóval **Credo**-nak, (hiszek), amely elsősorban a keresztségre készülők számára volt jelentős, mert a Szentírásból gyűjtötték össze a hitről szóló leglényegesebb kijelentéseket, közös nyelven, mindenki számára érthetően, hogy hitüket megvallhassák. (KEK 186)

Az első hitvallásunkat a keresztségben tesszük, ezért „*keresztségi hitvallásnak*” is nevezhetjük, mert az „**Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében**” kerül kiszolgáltatásra, megvallva ezzel a Szentháromságba vetett hitünket. (KEK 189) Az apostoli hitvallás ennek az ősi római hitvallásnak a formája. (KEK 194) Ez a hármastagozódás van jelen a hitvallásunkban: először az **első isteni személyről** (az Atyáról), és a teremtés csodálatos művéről szóló tanítást közli; **majd a második isteni személyről** (Jézus Krisztusról), és az emberi nem megváltásáról szól; végül pedig a **harmadik isteni személyről** a Szentlélekre vonatkozó tanítást foglalja magában. Ez hitünk alapja.

A hit átadását **katekézisnek** nevezzük, amely a gyermekek, a fiatalok és a felnőttek hitre nevelését jelenti. **Katekétáknak** hívjuk a hit oktatóit, s magát az Egyház által átadott, áthagyományozott hitet pedig **katekizmusnak**, amely a szent egyházatyák, püspökök és teológusok (hittudósok) munkáinak segítségével jött létre, alakult az évszázadok folyamán. Fontos szerepet játszottak ebben a mindenkorai zsinatok, s számunkra különösen fontos a **II. Vatikáni Zsinat**, amelynek hatására felmerült az igény egy olyan katekizmus kidolgozására, amely az egész katolikus tanítást magába foglalja mind a hit, mind az erkölcs tekintetében. Célja az volt, hogy a hitet az egész világon **egységesen** fogalmazza meg elsősorban az Egyház pásztorai, püspökei, papjai, hitoktatói számára, de minden keresztény hívő számára is. (KEK 10-12.)

a./ Hiszek egy Istenben.

Hitünk első fontos kijelentése, hogy **egyetlen Isten van**, rajta kívül nincs más Isten és, hogy hiszünk is ebben az Istenben. Minden ebből következik, ami az emberre, az ember életére, erkölcsére, és az igazságra vonatkozik. A hívő ember életének ez a hit az alapja, és minden tevékenységét ennek a hitnek fényében kell, hogy élje. Erre tanította Isten már az ószövetségi kinyilatkoztatásokban is a választott népét, az őket körülvevő többistenhitű (bálványimádó) pogány hitvallásokkal ellentétben. „*Halljad Izrael, az Úr, a mi Istenünk egyetlen Úr! Szeresd Uradat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből*” (Mtörv 6,4-5). (KEK 228) Megtanította, hogy népe teljes bizalommal, szeretettel forduljon felé és csak tőle várjon segítséget. Amikor azok nem így tettek, a nép sorsa mindig rosszra fordult mindaddig, amíg vissza nem tért Istenéhez. Isten megismerteti **nevét** is népével. A zsidóságban a név mindenkor a személy önazonosságát, a személy lényegét jelenti. (KEK 203) Ezt is fokozatosan tárja fel övéinek, s neve az el nem égő csipkebokorból így szól: „*Én vagyok az, aki Vagyok*”, az **élő** Isten „*Ábrahám, Izsák és Jákob Istene*” (Kiv 3,6). (KEK 205) A kimondhatatlan, öröktől fogva, **örökké való**, változatlan, rejtőzködő Isten, aki felette van mindannak, amit kimondani, vagy felfogni képesek vagyunk.

Ő az egyetlen **Van**, akinek léte nem függ senkitől, és semmitől, akitől minden létező kapta a létet, az életet, ő a **szent**, aki előtt Mózes is eltakarja arcát, leveti saruját, mert még a hely is szent, s aki ennek ellenére mégis közel jön az emberhez, és gondot visel rá. (KEK 206) Isten az egyetlen **élő** Isten, (szemben a pogányok halott, bálványisteneivel), aki megalkotta az eget és a földet, aki **felette áll** a világnak és a történelemnek, felette áll az időnek is, mert az idő is az ő teremtése. Minden teremtmény tőle kapta azt, ami, és amit csak birtokol, s aki **bölcsességével** irányítja a teremtés rendjét, a világ kormányzását, és a tőle jövő tanítás is maga az **igazság**. (KEK 216)

Isten az emberek hűtlenségének, bűneinek ellenére is kinyilatkoztatja, hogy „**ő gazdag az irgalomban**” (Ef 2,4), a kegyelemben, ő a könyörület Istene, és **hűséges** is önmagához és ígéreteihez mindenkor. (KEK 211, 231) Minderre azért képes, mert ő a végtelen Szeretet, aki mindig újra és újra megbocsát, ha visszatér hozzá az ember és megbánja bűneit, tetteit.

„Isten a **világosság**, benne nincs sötétség” (1Jn 1,5); ő a **Szeretet** - ahogy ezt János apostol tanítja (1Jn 4,8), aki „*úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy üdvözüljön általa a világ*” (Jn 3,16-17). (KEK 219)

Istenbe vetett hitünknek azonban **következményei** is vannak: hozzá kell igazítanom életemet, gondolkodásomat, cselekedeteimet. Törekedni kell megismerni az Ő nagyságát, fönségét, még akkor is, ha számunkra ez felfoghatatlan. „**Ha te őt felfognád nem lenne ő az Isten.**” (KEK 230) Mivel mindent tőle kaptam: a teremtett dolgokat is helyesen kell felhasználnom, el kell szakadnom azoktól amik tőle eltávolítanak, s minden helyzetemben rá kell bíznom magam, hiszen életem végső célja ő, ezért semmit sem helyezhetek elébe, vagy helyére. (KEK 229) Szüntelen hálával tartozom életemért és a tőle kapott teremtett dolgokért. Életünk célja nemcsak az, hogy hozzá eljussunk, hanem, hogy viszont szeressük őt.

b./ Isten, mint Szentháromság. (Atya, Fiú, Szentlélek)

A **Szentháromság misztériuma** keresztény életünk központi misztériuma, titka, hitünk legalapvetőbb tanítása. A hívőket is az **Atya, a Fiú és a Szentlélek** nevében keresztelik meg: ebben a hármasságban, és mégis az egy Istenben. Ez Isten legmélyebb személyes titka, amelyet ő maga nyilatkoztatott ki nekünk Fia által, s ez számunkra felfoghatatlan titok marad, értelmünk számára is. Hitünkkel kell ezt elfogadnunk. (KEK 237-261) Már az Ószövetségben sem ismeretlen Isten atyasága, mint Izrael királya, Atyja, aki különösképpen „*atyja a szegényeknek,*” az árváknak és az özvegyeknek, akik az ő szerető oltalma alatt állnak.

Mégis Jézus az, aki kinyilatkoztatja nekünk Istent, mint szerető **Atyát**, az ő Atyját és a mi Atyánkat. Ezt a kettőt elválasztja, mert Isten másként atyja Jézusnak, és másként nekünk. Mi csak fogadott fiak vagyunk, Jézus megváltó halála következtében. Csak Jézus **Isten egyszülött Fia**, s a fiú mindig is hasonlít az atyjára. Az apostolok ezért Jézusról úgy beszélnek, mint a „**láthatatlan Atya képmása**” (Kol 1,15), mint „**dicőségének sugárzása és lényegének képe**” (Zsid 1,3). Az emberi atyaság torzulása miatt azonban nem hasonlíthatjuk Istent a földi atya-képhez, mert felette áll minden emberi atyaságnak, bár minden atyaság tőle származik. „**Senki sem úgy Atya, mint az Isten.**” (KEK 239)

A **Szentlélek** a harmadik isteni személy, akit Jézus megígért a tanítványainak „*a Vigasztaló pedig, akit az Atya nevében küld, megtanít majd mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek*” (Jn 14,26). A Szentlélek ugyanazon isteni lényegből és természetből származik, aki egy az Atyával és a Fiúval (KEK 245), aki az apostolokhoz és az Egyházhoz küldetett, aki megadja a teljes kinyilatkoztatást a Szentháromság misztériumáról. (KEK 244) A Szentlélek eredete az Atyától származik, melyet örök ajándék által a Fiúnak adott, **kettejük ajándéka** számunkra a Szentlélek, amelyet a keresztség kegyelme által megkapunk, aki az idők végéig vezeti Egyházát, hogy felismerje az igazságot. (KEK 264, 265) Ha élő kapcsolatban vagyunk a kegyelem által Istennel, akkor ez a Lélek minket is vezet. Mivel Isten a szeretet, nem magányos Isten, személyében három és mégis egy, s ez nem osztja meg az isteni egységet, valójában csak tevékenységükben, küldetésükben különböznek. Minden az Atyától származik, Jézus Krisztus által és a Szentlélekben, de Isten Fiának, Jézusnak megtestesülése és a Szentlélek átadásának küldetésében mutatkozik meg különböző sajátosságuk. (KEK 258)

Ezt úgy szoktuk kifejezni, hogy az Atya a Teremtő, Fiú a Megváltó, Szentlélek a Megszentelő Isten, mégis mindhárman még ezekben a cselekedeteikben is egyek. Ez a tökéletes egység, amely számunkra nehezen érthető.

c./ A Mindenható, Teremtő

„*Te mindenkin megkönyörülsz, mert **mindent megtehetsz***” (Bölcs 11,23). Isten előtt semmi sem lehetetlen, mindent megtehet, azonban nem önkényes Isten, a **bölcsesség** és **igazságosság** vezeti, s ezt csak a végtelen **szeretete** korlátozza, amely abban mutatkozik meg, hogy Fiának szeretetből önként vállalt szenvedése, halála által megmentse a bűn által elvesztett embert. Isten erejét Krisztus feltámadásában és megdicsőítésében nyilvánította ki. (KEK 648)

Az ember mindig is képes volt értelmével kutatni, keresni életének értelmét, célját és miértjét. Hitünk fontos része, hogy Isten a világot szabadon, **bölcsen, szeretetből, és a semmiből** teremtette meg a maga dicsőségére, és az embert boldogságra szánta. Isten nem kézműves, hogy anyagból hozza létre, amit teremtett, a Teremtés könyvében ez a leírás inkább jelképes értelemmel bír. (KEK 298) Megajándékozta az embert a maga jóságával, szeretetével és igazságával, szépségével, hiszen saját képére és hasonlatosságára teremtette, ugyanakkor önálló cselekedettel, vagyis **szabad akarattal látta el**. A teremtés végső célja az, hogy Krisztusban Isten legyen „*minden mindenben*” (1Kor 15,28). (KEK 293, 295) A szeretet töltse be az egész teremtett világot, és Isten ezt a tervét nem adta fel, a bűn ellenére sem. Isten mindent, amit teremtett jó volt, és rendezett, az anyagi világ is jó volt, honnan van akkor a rossz? Isten nem teremtett rosszat, s nem is okozója a rossznak. Isten a világot úgy alkotta meg, hogy **úton legyen a végső teljesség felé**, tehát nem befejezett formában. Az emberre is a fejlődés, tanulás folyamata várt, amelyet megtört a szabad akarat következtében hozott rossz döntése, bűne, amely eltávolította Istentől. (KEK 302) Isten azonban tervét nem vetette el, továbbra is gondviselése által vezeti teremtését a tökéletesség felé. Korlátlan ura teremtésének, mégis megadja azt a lehetőséget az embernek, hogy részt vegyen ebben a munkában, mint **Isten munkatársai**. (KEK 307) **Szabad akaratumk** folytán azonban lehetőségünk van, hogy letérjünk erről az útról, és ekkor követünk el bűnt, amely elfordít Istentől. Isten tiszteletben tartja döntésünket, de túlaradó kegyelmében azért küldte el Fiát, hogy legyőzze a rosszat, az emberek bűnét, ami gyökere minden további rossznak, hogy megmutassa számunkra az ebből kivezető utat is. Ő a rosszból is képes jót kihozni, ezt mutatta meg Krisztus halálában, feltámadásában, feltétlen engedelmisségében, amellyel helyrehozta az ember engedetlenségét. (KEK 324) Ez tette lehetővé, hogy újra visszatérhessünk Istenhez a Szentlélek segítségével, és új, krisztusi életet kezdhessünk Isten kegyelméből. Ez hozta meg Krisztus megdicsőülését és a mi megváltásunkat is.” *Krisztus által fogadott fiaivá tett*” (Ef 1,5-6). „*Az Isten szeretőknek minden a javukra válik*” (Róm 8,28). (KEK 313) Életünk minden helyzetében bizalommal kell Istenre hagyatkoznunk, úgy ahogy Jézus tette. **Krisztus követőivé** kell válnunk, hogy az Atya felismerhesse bennünk Fiát.

d./ Az ég és föld teremtése

Az angyalok létezése hitigazság. Az angyal szó azonban szolgálatukat jelöli, s természetükből adódóan ők tiszta, **szellemi lények**, akik halhatatlanok. (KEK 328) Isten szolgái, hírvivői és imádói, parancsának végrehajtói. (KEK 330) Az angyalok világának középpontja Krisztus, minden általa és érte teremtett, megtestesülésekor őt szolgálták, dicsőítették, támogatták, ők adták hírül Krisztus születését, feltámadását és ők imádták, mikor visszatért az Atyához. (KEK 351) Egyházunk is élvezzi az angyalok segítségét, támogatását, némely angyal (**Gábrriel, Mihály, Raffael, őrzőangyalok**) emlékezetét külön is megünnepeljük. Minden hívő mellett születésünktől a halálunkig áll egy angyal, aki támogat és vezet bennünket, oltalmaznak, élvezhetjük társaságukat már itt a földön is. A teremtés rendjében minden teremtménynek meg van a maga szépsége, jósága és feladata. Kölcsönös függésben állnak egymással, s ennek szépségét, harmóniáját Isten akarta és rendelte el.

A **hierarchikus „rend”** fejezi ezt ki, amely a teremtésben is látható, ezért ezt tiszteletben kell tartanunk, és egymás felé is kölcsönös szeretettel, szolidaritással, szolgálattal kell fordulnunk.

Ez a hierarchikus rend nyilvánul meg az Egyházban is, mint Krisztus testében, ahol mindenkinek meg van a maga szerepe, feladata az Isten által adott **„karizmáknak”**, kegyelmi ajándékoknak megfelelően, ezért ne irigyeljük el a másoknak adott ajándékokat. „Nem mondhatja szem a kéznek: „nincs rád szükségem”, vagy a fej a lábnak: „nincs rád szükségem”(1 Kor 12,21). A saját adottságainkra kell figyelni. A mai, „modern” világ eszméje, hogy mindenki egyenlő. Egyenlő ugyan, mert Isten teremtette, méltóságában egyenlő, de küldetésében, feladataiban nem egyenlő, mindenkinek a maga helyén kell lennie, és tennie azt, amire Isten meghívta, és ezzel különbözünk is egymástól. (KEK 354)

A teremtés hat napja fejezi ki ezt a legjobban, ahogy az élőlények teremtésében, rendjében is meg van ez az egymásra épülő „rend”, hierarchia, melynek csúcsán az ember áll, mint a legfejlettebb teremtmény, akire Isten rábízta, hogy gondozza a teremtett világot. (KEK 353) Isten hat napon át teremtett, majd amikor befejezte a munkáját, a hetedik napon megpihent. (KEK 345) Ez nagyon szép jelképes történet, hogy az ember hogyan ossza be idejét, legyen egy nap, amikor megpihen, amikor Istent dicsőíti és hálát ad – hiszen Istennek nem kellett „megpihennie” csak az embernek, a mi szervezetünknek van szüksége erre a pihenésre, ha ezt nem tartjuk tiszteletben bizony előbb-utóbb megbetegszünk lelkileg és fizikailag is. Ezeket a törvényeket tehát a mi érdekünkben rendelte el Isten, s ezzel a szép példázattal írta elő a hetedik napra az Isten dicsőítését is. Az egész természet már létével is dicsőíti Istent, az embernek viszont egész lényével, szavával kell dicsőíteni Őt, és hálát adni mindenért. (KEK 347) Krisztus feltámadásával azonban számunkra új nap kezdődött, az **új teremtés** kezdete, a megváltás ugyanis új, krisztusi teremtmény születését hozza a Szentlélek segítségével. Az új krisztusi teremtmény pedig a megkeresztelt ember, vagyis mi vagyunk, és életcélunk, hogy Krisztushoz hasonlóvá váljunk. Szent Ferenc is ezt a célt tűzte ki maga elé, mindenben őt követte, őt utánozta.

M E L L É K L E T

1Cel 14-15 Atyja, miután meggyőződött róla, hogy Ferencet megkezdett útjáról visszatéríteni nem tudja, legalább a pénzt igyekezett bármi áron megkaparintani. Isten embere eredetileg a szegények táplálására és a templomocskák kijavítására szánta az egész összeget. Aki azonban nem ragaszkodik a pénzhez, azt nem szédíti meg a földi javak csillogása, és akinek szívéből teljességgel hiányzik az anyagiak utáni vágy, azt egyáltalán nem zavarja elvesztésének a lehetősége. Mikor azután előkerült a pénz, amelyet a földi javak megvetője és az égi kincsek mohó keresője a poros ablakba dobott, valamennyire csillapult atyjának haragja: a megtalálás „párája” kissé enyhítette kapzsiságának égető szomját.

Utána a város püspöke elé vezette fiát, hogy annak színe előtt mondjon le minden birtokáról, és adjon vissza mindent, ami még esetleg nála van.

És ő nemcsak hogy nem vonakodott, hanem ellenkezőleg a legnagyobb örömmel és készségesen sietett eleget tenni a felszólításnak.

Mikor a püspök elé értek, minden habozás és késedelem nélkül, és anélkül, hogy kérdést várt vagy maga csak egy szót szólott volna, levetette és atyja kezébe számlálta minden ruhadarabját, még alsó ruháját sem tartotta meg, úgyhogy anyaszült meztelenül állott a sokaság előtt. A püspök azonnal megértette szándékát, és miközben lángoló hevét és állhatatosságát szerfölött csodálta, sietve felkelt, és magához ölelve őt köpenyével befödte. Világosan látta ugyanis, hogy isteni sugallatról van szó, és hogy Isten emberének eljárása, melynek a szemtanúja volt, misztériumot rejt magában. Ezért ettől fogva állandó segítőjévé szegődött, s mint hathatós gyámolítója és erősítője, szíve szeretetébe fogadta őt.

Most már igazán meztelenül küzdött a meztelen ellen, és elvetve magától mindent, ami a világegyedül az isteni igazságon jártatta az eszét. Iparkodott minél kevesebbe venni életét, és minden érte való aggodást elhessegetni magától, hogy így a szegénység oldalán biztos békét nyerjen az élet ezer veszélyt rejtő útján. Tudta ugyanis, hogy a test az egyetlen válaszfal, mely egyelőre elzárja Isten színelátásától.

KEK 186 Az apostoli Egyház a hitét kezdettől fogva rövid és törvényerejű formulákban fejezte ki és adta át mindenkinek. De már nagyon korán hitének lényeges tételeit szerves és tagolt összefoglalásokba akarta gyűjteni, elsősorban a keresztre készülők számára.

KEK 189 Az első „hitvallás” a keresztelekor történik. A „hit szimbóluma” elsősorban *keresztségi szimbólum*. Mivel a keresztséget „az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében” (*Mt 28,19*) szolgáltatják ki, a hit keresztségben elismert igazságai a Szentháromság három személyéhez való kapcsolatuk szerint tagolódnak.

KEK 194 Az *Apostoli hitvallás*, melyet azért nevezünk így, mert joggal tekintjük az apostolok hite hűséges összefoglalásának. Ez a római Egyház ősi keresztségi hitvallása. Ezért van nagy tekintélye: „Ez az a hitvallás, melyet a római Egyház őriz, ahol Péternek, az első apostolnak volt a széke, s ahová ő hozta el a közös hit tanítását”. (*Szent Ambrus*)

KEK 228 „Halljad Izrael, az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr...!” (*MTörv 6,4; Mk 12,29*). „A legnagyobbnak egyetlennek kell lennie – páratlannak (...). Isten, ha nem egy, akkor nincs, ” (*Tertullianus*)

KEK 203 Isten kinyilatkoztatta magát népének, Izraelnek azáltal, hogy megismertette vele a Nevét. A név a lényeg, a személy identitását és életének értelmét fejezi ki. Istennek van neve. Nem névtelen erő. A nevet megmondani azt jelenti, hogy megismerteti magát másokkal, bizonyos értelemben kiszolgáltatja

magát azáltal, hogy hozzáférhetővé, mélyebben megismerhetővé és megszólíthatóvá, mégpedig személyesen megszólíthatóvá teszi magát.

KEK 205 Isten hívja Mózeset az égő, de el nem égő csipkebokor közepéből. Isten mondja Mózesnek: „Én vagyok atyád Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene” (*Kiv. 3,6*). Isten az atyák Istene, aki a pátriárkákat vándorlásaik során meghívta és vezette. Hűséges és irgalmas Isten, aki emlékezik rájuk és a maga ígéreteire; jön, hogy utódaikat kiszabadítsa a rabszolgaságból. Olyan Isten ő, aki tér és idő fölött ezt meg tudja és meg akarja tenni, s aki e terv megvalósításához mindenhatósággal fog hozzá.

KEK 211 Az „Én vagyok” vagy „Ő van” istennév kifejezi Isten hűségét. Az emberi bűnben rejlő hűtlenség és a megszolgált büntetés ellenére Isten megőrzi „irgalmasságát ezredízigen” (*Kiv. 34,7*). Isten kinyilatkoztatja, hogy „ő gazdag az irgalomban” (*Ef 2,4*), és oly messzire megy, hogy saját Fiát adja oda. Jézus föláldozza az életét, hogy megszabadítson minket a bűntől, s így kinyilatkoztatja, hogy ő maga is viseli az isteni nevet: „Amikor majd a magasba emelik az Emberfiát, akkor majd megtudjátok, hogy »Én vagyok«” (*Jn 8,28*).

KEK 216 Isten igazsága azonos az ő bölcsességével, mely meghatározza a teremtés egész rendjét és a világ folyamatát. Isten, aki egyedül teremtette az eget és a földet, az egyetlen, aki egyedül tudja ajándékozni minden teremtett valóság helyes megismerését Istennel való kapcsolatában.

KEK 219 Isten szeretete Izrael iránt hasonlítható az atya fia iránti szeretetéhez. Isten szeretete erősebb, mint az anya gyermekei iránti szeretete. Isten jobban szereti népét, mint a vőlegény menyasszonyát; ez a szeretet le fogja győzi a leggonoszabb hűtlenségeket is; el fog menni a legdrágább ajándékig: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte” (*Jn 2,16*).

KEK 229 Az Istenbe vetett hit megtanít arra, hogy egyedül Istenhez forduljunk mint eredetünkhöz és végső célunkhoz, s hogy semmit elébe ne helyezzünk, és semmivel ne helyettesítsük.

KEK 230 Az önmagát kinyilatkoztató Isten kimondhatatlan misztérium marad: „Ha fölfogtad, nem Isten” (*Szent Ágoston*).

KEK 237 A Szentháromság a szó szoros értelmében a hit misztériuma, egyike „az Istenben elrejtett titkoknak, melyeket, ha Isten ki nem nyilatkoztatja, nem ismerhettünk volna meg” (*I. Vat. Zsinat*). Igaz, hogy Isten szentháromságos Létének nyomait teremtő művében és az ószövetségi kinyilatkoztatásában hátrahagyta. De Létének mint Szentháromságnak bensősége Isten Fiának megtestesülése és a Szentlélek elküldése előtt a pusztá értelem s még Izrael hite számára is megközelíthetetlen misztérium maradt.

KEK 244 A Lélek örök eredése időbeli küldetésében tárul föl. A Szentlelket az apostolokhoz és az Egyházhoz mind az Atya küldi a Fiú nevében, mind a Fiú személyesen, miután visszatért az Atyához. A Lélek személyének küldése Jézus megdicsőülése után teljesen föltárja a Szentháromság misztériumát.

KEK 258 Az egész isteni üdvrend a három isteni személy közös műve. Miként a Szentháromságnak egy és ugyanazon természete van, úgy a tevékenysége is ugyanaz. „Az Atya a Fiú és a Szentlélek a teremtésnek nem három, hanem egy princípiuma” (*Firenzei Zsinat*). És mégis mindegyik isteni Személy a közös művet személyes sajátosságainak megfelelően végzi. Az Újszövetséghez kapcsolódva vallja az Egyház: „Egy az Isten és Atya, akitől minden, egy az Úr Jézus Krisztus, aki által minden, és egy a Szentlélek, akiben minden van” (*II. Konstinápolyi Zsinat*). Főként a megtestesülés és a Szentlélek kiárasztásának isteni küldései mutatják meg az isteni személyek sajátosságait.

KEK 264 „A Fiú az Atyától születik, a Szentlélek elsődlegesen az Atyától származik, és ahogy ő időbeli átmenet nélkül megadja a Fiúnak, úgy mindkettőjüktől származik” (*Szent Ágoston*).

KEK 265 Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében (*Mt 28,19*) kiszolgáltató keresztség kegyelme által meghívást kapunk arra, hogy részesüljünk a boldog Szentháromság életében, „itt a Földön a hit homályában, s a halál után az örök világosságban” (*VI. Pál pp.*).

KEK 293 Alapvető igazság, melyet a Szentírás és a Szenthagyomány állandóan tanít és magasztal: „a világ Isten dicsőségére teremtett” (*I. Vat. Zsinat*). Isten teremtett mindent, magyarázza Szent Bonaventura, „nem (...) azért, hogy növelje dicsőségét, hanem hogy kinyilvánítsa és közölje dicsőségét”. Istennek ugyanis a teremtéshez semmi más indoka nem lehetett, csak szeretete és jósága: „A teremtmények Istennek a szeretet kulcsával kinyitott kezéből jöttek elő” (*Aquinói Szt. Tamás*). És az I. Vatikáni Zsinat kifejti: „Isten jóságával és mindenható erejével nem boldogságának növelésére, nem is megszerzésére, hanem tökéletességének kinyilvánítására a teremtményeinek adott javak által szabad elhatározással, az idő kezdetétől a semmiből alkotta mindkét teremtményt, a szellemit és a testit.”

KEK 295 Hisszük, hogy Isten a világot bölcsessége szerint teremtette. A világ nem valamiféle szükségszerűség, vak sors vagy a véletlen eredménye. Hisszük, hogy Isten szabad akaratából származik, aki a teremtményeket részesíteni akarta a maga létében, bölcsességében és jóságában: „Te teremtettél mindent, a te akaratod folytán teremtettek és állnak fenn” (*Jel 4,11*). „Mily számosak a te műveid, Uram, mindent bölcsességedben tettél” (*Zsolt 104,24*). „Jó az Úr minden iránt, gyöngédsége minden teremtményre kiterjed” (*Zsolt 145,9*).

KEK 298 Mivel Isten tud semmiből teremteni, a Szentlélek által a bűnösöknek is tudja ajándékozni a lélek életét, tiszta szívet teremtve bennük, és az elhunytaknak a test életét a föltámasztás által ő, „aki a halottakat életre kelti, és létbe szólítja a nemlétezőket” (*Róm 4,17*). S mivel képes volt arra, hogy Igéje által a sötétségből fölragyogtassa a világosságot, a hit fényét is tudja ajándékozni azoknak, akik nem ismerik őt.

KEK 302 A teremtésnek megvan a maga jósága és tökéletessége. Azonban nem egészen készen került ki a Teremtő kezéből. Úgy lett teremtve, hogy még „úton van” (*in statu viae*) az elérendő végső teljesség felé, amit Isten gondolt el róla. Azokat a rendelkezéseket, amelyekkel Isten a teremtését e tökéletességre vezeti, nevezzük isteni „gondviselésnek”.

KEK 307 Az embereknek Isten még arra is hatalmat ad, hogy szabadon vegyenek részt gondviselésében, amikor rájuk bízva annak felelősségét, hogy hajtsák uralmuk alá a földet és uralkodjanak rajta. Így Isten lehetővé teszi az embereknek, hogy értelmes, szabad okok legyenek a teremtés művének beteljesítésében, s önmaguk és felebarátaik javára a teremtés harmóniájának tökéletesítésében. Az emberek, akik gyakran nem tudják, hogy munkatársai az isteni akaratnak, az isteni tervnek megfontoltan lehetnek részesei cselekedeteikkel, imáikkal, sőt még szenvedéseikkel is. Így lesznek egészen Isten és az ő országának „munkatársai” (*IKor 3,9*).

KEK 313 „Az istenszeretőknek minden a javukra válik” (*Róm 8,28*). A szentek ezt újra meg újra tanúsítják.

KEK 324 A fizikai és erkölcsi rossz megengedése Isten részéről misztérium, amit Isten az ő Fia, a rossz legyőzésére meghalt és föltámasztott Jézus Krisztus által világosít meg. A hit nyújt bizonyosságot afelől, hogy Isten nem engedné meg a rosszat, ha a rosszból nem fakasztana jót olyan utakon, melyeket mi teljesen csak az örök életben fogunk megismerni.

KEK 328 Hitigazság, hogy szellemi, test nélküli lények, akiket a Szentírás általában angyaloknak nevez, léteznek. Ezt a Szentírás éppoly világosan bizonyítja, mint az egybehangzó Szenthagyomány.

KEK 330 Mint tisztán *szellemi* teremtményeknek, értelmük és akaratuk van; személyes és halhatatlan teremtmények. Tökéletességük fölülmúlja minden látható teremtményét. Ennek bizonyosága dicsőségük ragyogása.

KEK 351 Az angyalok körülveszik Krisztust, az ő Urukát. Neki szolgálnak, főként az embereket üdvözítő küldetésének teljesítésében.

KEK 345 *A szombat – a „hat nap” művének vége.* A szent szöveg azt mondja: „Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott”, és így „elkészült az ég és a föld”; és Isten a hetedik napon „megpihent”, „megáldotta” ezt a napot és „megszentelte” (*Ter 2,1-3*). E sugalmazott szavak bővelkednek üdvös tanításban.

KEK 347 A teremtés a szombatért, azaz Isten tisztelete és imádása végett történt. Az istentisztelet bele van írva a teremtés rendjébe. „Az Isten művének semmit nem szabad elébe helyezni” - mondja Szent Benedek regulája az emberi elfoglaltságok helyes rendjére utalva.

KEK 353 Isten akarta teremtményeinek különbözőségét, sajátos jóságát, kölcsönös összefüggését és rendjét. Az összes anyagi teremtményt az emberi nem javára rendelte. Az ember és általa az egész teremtés Isten dicsőségére van rendelve.

KEK 354 A teremtésbe írt törvényeket és a dolgok természetéből fakadó összefüggéseket tiszteletben tartani a bölcsesség kezdete és az erkölcsiség alapja.

Szent Ferenc: A FÖLSÉGES ISTEN DICSÉRETE

Szent vagy, egyetlen Úristen,
 ki csodákat művelsz.
 Erős vagy, nagy vagy, fölséges vagy,
 te vagy a mindenható király,
 Szentséges Atya, és és föld királya.
 Hármás és egy Úr vagy, istenek Istene,
 te vagy a jó, minden jó, a legfőbb jó,
 az Úr, az élő és igaz Isten.
 Te vagy a szerelem, a szeretet:
 te vagy a bölcsesség,
 te vagy az alázat,
 te vagy a türelem,
 te vagy a szépség,
 te vagy a kedvesség,
 te vagy a biztonság,
 te vagy a megnyugvás,
 te vagy az öröm,
 te vagy reményünk és vigasságunk,
 te vagy az igazságosság,
 te vagy a mértékletesség,
 te vagy a minket egészen betöltő gazdagság.
 Te vagy a szépség,
 te vagy a kedvesség,
 te vagy védelmezőnk,
 őrállónk és oltalmazónk,
 te vagy az erősség, te vagy az enyhülés.
 Te vagy a reményünk,
 te vagy a hitünk,
 te vagy a szeretetünk,
 te vagy a mi édességünk,
 te vagy a mi örök életünk:
 Nagy és csodálatos Úr,
 mindenható Isten, irgalmas Üdvözítő.

Irodalom:

Biblia. Ószövetségi és Újszövetségi Szentírás Bp., Szt. István Társ. 1976
 Ferences Világi Rend Regulája... (Reg) Budapest, FVR OT 2002.
 Assisi Szent Ferenc Művei Újvidék, Szeged, Csíksomlyó Agapé 1992.